

REVERIL-SERIE

SPREEK VEEL MET UW ZIEL

JOHANNES TEMMINK

No. 588

Oktober 2022

De brug op de omslag staat symbool voor het doel van het Smytegeelfonds:

Preken uit de tijd van de Nadere Reformatie in het Nederland van de 17e en 18e eeuw overbrengen naar de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands zonder afbreuk te doen aan de geestelijke inhoud.

Zo mag de rijke boodschap van toen onverzwakt doorgegeven worden naar onze tijd, om de gemeente van nu te bouwen in het geloof. Opdat Jezus Christus de brug zal zijn tussen een verloren mensenkind en God.

JOHANNES TEMMINK

Johannes Temmink werd geboren als telg van een predikantengeslacht. Zijn grootvader Engelbertus, overleden in 1718, was predikant te Bleiswijk. Drie zonen werden eveneens predikant: Henricus in Kuilenburg, het huidige Culemborg, getrouwd met een dochter van de bekende Simon Simonides en overleden in 1727; Petrus, predikant aan den Hitzert (Zuid-Beijerland), stierf al op jonge leeftijd in 1713; en Wemmerus, die ook in 1727 overleed, was predikant te Vlaardingen.

De laatste was getrouwd met Cornelia Heinsius. Zij beiden waren de ouders van Johannes, die op 15 juli 1701 te Vlaardingen werd geboren. Hij was zeer begaafd en ging al op jonge leeftijd in 1718 theologie studeren in Leiden. Na zijn studie werd hij proponent in 1723 en op 25 februari 1725 bevestigd tot predikant in zijn eerste gemeente Korendijk, het huidige Goudswaard in de Hoekse Waard. In 1730 ging hij naar Purmerland, en na ruim een jaar al naar Schoonhoven (1731). Zijn laatste gemeente werd die van de Gasthuiskerk in Amsterdam, waar hij in 1740 de herdersstaf op zich nam. Na

een ernstige ziekte werd hem verlof gegeven ook in de andere kerken van Amsterdam te preken, waarbij ongetwijfeld de grote toeloop tot zijn prediking een rol speelde. Velen zijn door zijn prediking gezegend.

Hij bleef ongehuwd en overleed te Amsterdam op 26 oktober 1768.

Van hem zijn vele delen met preken in handschrift nagelaten. Zijn belangrijkste werk is: “Het Hoge priesterlyk gebed van Christus, of verklaring over het zeventiende capittel van het euangelium van Johannes, in XXIII leerredenen”, in 1769 uitgegeven te Amsterdam door Petrus Schouten. Toen hij deze preken hield, zagen velen in de gemeente telkens uit naar het vervolg. Mannen van naam spraken hun waardering over de leerredenen. Toen de preken serie was beëindigd, drongen velen erop aan ze in druk te laten verschijnen. Maar Temmink was hiertoe niet over te halen. Na lang aanhouden is hij de preken in het net gaan uitschrijven en gaf hij toestemming ze na zijn dood uit te geven. We leren Temmink eruit kennen als een gereformeerde piëtist, die zich beijverde om ‘aller ydelheid en der veelerley

verderving van leer en zeden' te weren, zoals het voorwoord vermeldt. Een preek die hij in 1762 tegen het kermisvieren had gehouden werd alsnog in 1852 uitgegeven.

Na zijn dood was er verschil van mening of hij de welmenende aanbieding van het Evangelie leerde. Zowel voor- als tegenstanders van dit strijdpunt schreven met hoogachting over Johannes Temmink en rekenden hem tot hun geestverwant.

Belangrijker is dat hij met het boek zijn gemeente van Amsterdam een geestelijk testament heeft nagelaten. In de preken wordt 'verstandig en voorzichtig leiding gegeven, hartsgebreken worden nauwkeurig ontdekt, de gepaste vertroostingen zijn bijzonder innemend. Hij wijst op de paden van het recht, opdat de onder het oog gebrachte zonden worden vermeden. Gods gunstgenoten worden bemoedigd'. Aldus het voorwoord van zijn ambtgenoot Johannes Boskoop. Uit alles blijkt dat Johannes Temmink een beproefd en gelovig kind van God was.

Bronnen:

- Biografisch Lexicon voor de Geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme, deel 4, pag. 418-419.
- Het blijvende Woord, Leerdam 1991, deel 2, pag. 203-205.

De preek die u hierbij wordt aangeboden is herschreven in de taal en stijl van het tegenwoordige Nederlands. Ze is afkomstig uit ‘Onuitgegevene leerredenen over Psalm 42. Naar het eigen handschrift’. Uitgegeven te Amsterdam in 1836.

Het is de derde preek. Eerder verscheen in de Reveilserie de eerste preek over de verzen 1 en 2 (nr. 478, oktober 2011). De toen bestaande onduidelijkheid over de onvindbare auteur W. Temminck is opgehelderd. Ook die preek is van de hand van Johannes Temmink, zo blijkt uit bovengenoemd werk. De tweede preek over vers 3 werd recent uitgegeven onder nr. 586 (augustus 2022).

SPREEK VEEL MET UW ZIEL

door

JOHANNES TEMMINK

”Wat buigt gij u neer, o mijn ziel! en zijt onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen van Zijn aangezicht.”

Psalm 42:6

Er zijn mensen die zich ergeren aan de sterke tegenstand die het christelijke geloof en de prediking van het Evangelie in de wereld ontmoeten. Maar Paulus laat zien dat God daarin Zijn heerlijkheid toont. Dit doet Hij aan de ene kant door geringe en onaanzienlijke middelen te gebruiken die de grootste moeilijkheden overwinnen; en aan de andere kant door Zijn dienaren in de grootste gevaren staande te houden. Paulus schrijft hierover: ‘Maar wij hebben deze schat in aarden vaten,

opdat de uitnemendheid der kracht zij van God, en niet uit ons; Die in alles verdrukt worden, doch niet benauwd; twijfelmoedig, doch niet mismoedig' (2 Korinthe 4:7-8).

De gelovigen werden in alles verdrukt en hadden allerlei uiterlijke tegenslagen, maar ze werden niet aan zichzelf overgelaten. De Heere liet het niet zó ver komen dat alle verwachting op uitkomst werd afgesloten. In hun hart leefde er weleens grote twijfel; en er was onzekerheid en angst of alles niet in de dood zou eindigen. Maar ze waren toch niet mismoedig; en daardoor gaven ze het niet in wanhoop op en vestigden hun oog op de Heere.

De uitwendige beproevingen namen zelfs nog toe, want zij werden vervolgd, en de macht en de woede van de vijanden liepen zó hoog op dat ze moesten vluchten en nergens hulp konden vinden. Maar toch werden ze door de Heere niet verlaten, en evenmin door hun liefhebbende vrienden die de Heere opwekte om hen te beschermen. Ja, het ging soms zó ver dat zij door wrede vervolgers gevangen genomen en mishandeld werden. Het was alsof ze door

een sterke en gewapende vijand neergeslagen werden, een vijand die probeerde hen de laatste doodsteek toe te brengen. Zij werden als het ware als een stenen kruik op de grond gegooid en verbrijzeld, maar toch gingen ze niet ten onder. Hun moed en geloof werden niet alleen niet gebroken, maar door Gods bijzondere bewaring zijn ze tot op dit ogenblik niet verdelgd; ja, ze zijn uit hun doodsnood verlost. Paulus laat op een andere plaats zien dat dergelijke beproevingen niet nieuw zijn. ‘Doch gelijk toen die naar het vlees geboren was, vervolgde hem die naar de Geest geboren was, alzo ook nu’ (Gal. 4:29). De Heere bewaart Zijn volk in Zijn kracht en zij hebben allen door het geloof overwonnen (Hebr. 11).

Ik wil nu echter alleen aandacht schenken aan David, die ook voorkomt in de lijst van de geloofshelden, en aan de gevaarlijke en angstige situatie die hij in Psalm 42 noemt. Hij wordt door bloeddorstige vijanden zó hevig vervolgd en onderdrukt, dat hij aan de andere kant van de Jordaan rondzwerft als een balling

en een verstotene van het heiligdom van God. We vinden hem (vers 5) in die omstandigheden zó moedeloos, dat hij niet ver verwijderd is van het punt om alles op te geven. Maar God laat hem niet los, zodat hij niet tot volledige wanhoop vervalt. Het lijkt ons toe dat David hier weer genade ontvangt die hem weer nieuwe moed geeft.

Onze tekst is het derde element¹ van het eerste deel van de Psalm, dat van vers 2 tot en met vers 6 loopt. Hierin treffen we een grote verandering aan in zijn spreken, want nu wekt hij zijn eigen ziel op. Deze verandering in zijn woorden is zó onverwacht en verschillend van zijn vorige manier van spreken, dat we dit alleen kunnen verklaren door het genadelicht dat in zijn ziel is gaan schijnen. De Heere heeft dit gewerkt om Zijn volk, dat op het punt staat te bezwijken, weer moed te geven en hun geloof te versterken. Maar het is ook een verhoring op zijn klachten en gebeden. Deze gebeden leiden wel niet altijd direct tot de

1 In vers 2 spreekt hij *tot* de Heere, in vers 3 *over* de Heere, en in vers 3-6 tot zijn *ziel*.

gewenste verlichting, maar ondertussen wordt toch het hart versterkt om de verlossing met méér moed en geduld af te wachten.

Hoe het ook zij, we zien hier:

1. een dubbele vermaning aan zijn ziel;
2. de reden daarvoor.

1.

David spreekt hier tot zijn ziel: ‘O, mijn ziel!’ Zo’n monoloog is ook in de ongewijde geschriften en bij natuurlijke mensen niet ongebruikelijk. Ze kan ook plaats hebben tussen de verschillende eigenschappen van de ziel. Het verstand of een sprekend geweten waarschuwt dikwijls voor gevaarlijke en beschamende hartstochtelijke verlangens of bestraft die; en die verdedigen zich van de weeromstuit tegen het geweten.

Maar bij de gelovigen komen zulke gesprekken in de ziel nog veel meer voor. Zie de Psalmen 62:6, 103:1, 104:1, 116:7, en 146:1. En zo zijn er nog meer te noemen. Zij hebben in hun hart twee met elkaar strijdige gezindheden; en

die zijn het voortdurend met elkaar oneens. ‘Want het vlees begeert tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees; en deze staan tegen elkander, alzo dat gij niet doet, wat gij wildet’ (Gal. 5:17). De onbekeerden denken er echter helemaal niet aan, maar ze kiezen ervoor om hun eigen leven te leven en ze willen zo min mogelijk luisteren naar de waarschuwende stem van hun verstand en geweten.

Onze tekst spreekt over twee zaken:

David geeft zichzelf een *bestrafing* en een *vermaning*.

De bestraffing luidt: *Wat buigt gij u neer, o mijn ziel! en zijt onrustig in mij?* In deze bestraffing moeten we letten op het gebrekkige dat hij bestraft, en hoe hij met dit gebrek omgaat. Het gebrekkige dat bestraft wordt, bestaat uit twee dingen: dat zijn ziel zich *neerbuigt*, en dat *ze onrustig is in hem*.

a. Het eerste gebrek laat de toestand zien van iemand die door zware tegenslagen terneergeslagen is, bijvoorbeeld door zwakte

van het lichaam: ‘Ik ben krom geworden, ik ben uitermate zeer neergebogen; ik ga de ganse dag in het zwart’ (Ps. 38:7). Of door zielsangsten: ‘Bekommernis in het hart des mensen buigt het neer; maar een goed woord verblijdt het’ (Spr. 12:25). Of door intens verdriet: ‘Ik ging steeds, alsof het een vriend, alsof het mij een broeder geweest ware; ik ging gebukt in het zwart, als een die over zijn moeder treurt’ (Ps. 35:14). Of door diepe ellende: ‘Want onze ziel is in het stof neergebogen, onze buik kleeft aan de aarde’ (Ps. 44:26).

In de verzen 2, 4 en 5 hebben wij de toestand van David en de oorzaken daarvan voldoende behandeld. Het was zijn diepe moedeloosheid en zijn zwakte waardoor hij zich niet kon oprichten. Hij was niet in staat en durfde zijn hoofd ook niet vrijmoedig tot de Heere op te heffen. Zijn hart werd overstelpt door de vele en grote moeilijkheden die hij niet kon overzien. Het was met David heel anders dan met Josafat: ‘En zijn hart verhief zich in de wegen des Heeren; en hij nam verder

de hoogten en de bossen uit Juda weg' (2 Kronieken 17:6).

In de grondtaal komt de manier waarop het woord 'buigen' hier gebruikt wordt, nergens anders voor dan alleen in onze tekst en in Psalm 43. Het betekent dat David zeer terneer gebogen is, en onze vertalers hebben dit ook zo vertaald. Hij ziet in dat het met hem niet is zoals in Psalm 88:8, want daar staat: 'Uw grimmigheid ligt op mij; Gij hebt mij neergedrukt met al Uw baren.' In onze tekst is de Heere echter niet de oorzaak. Nee, het is waar wat we lezen in Psalm 146: 'Die de verdrukte recht doet, Die de hongerige brood geeft; de Heere maakt de gevangenen los. De Heere opent de ogen der blinden; de Heere richt de gebogenen op; de Heere heeft de rechtvaardigen lief.'

David ziet ook in dat het níet zijn vijanden zijn of de vele tegenslagen die hem moedeloos maken. Nee, het is zijn ziel zelf! Zij let te veel op de vele moeilijkheden en het verdriet, vooral als ze die gaat vergelijken met de vroegere vreugde. Ze geeft te veel aandacht aan

de gevolgen die de vijanden en het ongelovige hart daaraan verbinden (vers 4-5). Ze vergeet de vorige ervaringen en de vele keren dat ze gered is. Uit de raad die David aan zijn ziel geeft in vers 6 (en ook in vs. 12), kunnen we dit gebrek afleiden. Ze let méér op de uiterlijke dingen dan op God.

b. Het andere gebrek is dat zijn ziel onrustig in hem is. Het woord dat hier gebruikt wordt, spreekt van een rusteloze beweging. Zie Psalm 39:7. Het gaat gepaard met veel geschreeuw en een groot rumoer. Zie Psalm 83:3, Jesaja 17:12. Van het hart wordt ook gezegd dat het getier of geschreeuw maakt; zie Jeremia 4:19. Het wijst op een toestand van een diep terneergeslagen geest.

Er is in het hart een voortdurende en rusteloze beweging van verwarde en vluchtige gedachten; de ene keer over het verleden, een andere keer over wat er op dit moment plaats vindt, of wat er nog gaat gebeuren. Er is reden waarom we hoop mogen hebben, maar deze wordt verdrongen door veel bezwaren, zodat de

ziel niet tot een kalm en evenwichtig oordeel over haar toestand kan komen. De gedachten dat alles verkeerd zal aflopen, hebben de overhand. De ene keer grijpt de ziel het ene middel aan tot behoud, de andere keer weer een ander middel, maar nergens is rust te vinden. Ze kan niet tot een weloverwogen slotsom komen, en daarom blijft ze in eigen kracht voorttobben.

Er is dus sprake van treurige en angstige klachten in het hart. Dat uit zich nu eens in ontevredenheid, dan weer in bittere droefheid of in een sterke angst voor de toekomst, en zo meer. We lezen in dit verband in Jesaja 59: ‘Wij brommen allen zoals de beren, en wij kirren doorgaans gelijk de duiven; wij wachten naar recht, maar er is geen, naar heil, maar het is ver van ons’ (vers 11). En in Spreuken 18: ‘De geest van een man zal zijn krankheid ondersteunen; maar een verslagen geest, wie zal die opheffen?’ (vers 14). Maar we moeten er ook op letten dat David eraan toevoegt: *in mij*. Hij maakt geen uiterlijk lawaai en gedraagt zich niet onbesuisd, maar hij lijdt aan een diep

verdriet in zijn ziel. We kunnen constateren dat zijn ziel zich in een duistere toestand bevindt en alleen maar angstige gedachten heeft en daardoor steeds verder in de put raakt.

Als men zijn hart eens kan uitstorten bij medelijdende medeworstelaars, kan dat de ziel opluchten. Dat geldt vooral als die anderen in praktijk mogen brengen wat we lezen in Psalm 142: 'Ik riep met mijn stem tot de Heere; ik smeekte tot de Heere met mijn stem. Ik stortte mijn klacht uit voor Zijn aangezicht; ik gaf te kennen voor Zijn aangezicht mijn benauwdheid' (vers 2-3). Op deze manier wordt hun moedeloosheid en gebrek aan vrijmoedigheid wat afgeremd.

David verzet zich hiertegen en stelt de vraag: *wat?* Het is duidelijk dat dit een afkeuring betekent en een oproep om van het verkeerde en nutteloze van zijn moedeloosheid overtuigd te zijn. Let erop dat David, die nu tot een meer bezonnen inzicht komt, niet vraagt van zijn benauwdheid verlost te worden, en de schuld niet legt bij de goddeloze mensen die het op

zijn ondergang gemunt hebben. Hij bidt ook niet of de Heere hem wil verlossen uit zijn uitwendige tegenslagen. Nee, het is niet zijn streven om Gods weg te veranderen, maar wél om het in zijn hart met deze weg eens te zijn. Het is alsof hij zegt: *‘O, mijn ziel.’*

Het past David immers niet zich te verzetten tegen het verheven en volstrekt vrije beleid van Hem, Wiens handelen altijd goddelijk is. Wees niet zo bezorgd en onderwerp u aan God; neem de woorden van Psalm 39:10 ter harte: ‘Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen, want Gij hebt het gedaan.’

Er is ook geen reden om moedeloos te zijn. Want aan de ene kant zijn de wegen waarin de Heere Zijn volk brengt, alleen goedertierenheid en waarheid. Dat blijft waar, hoezeer ze ook tegen Zijn eer en het heil van de ziel schijnen in te gaan. Ze moeten immers meewerken ten goede! Dat heeft David op andere momenten wel ervaren als hij op zijn leven terugziet; zie 2 Samuël 22:36 en Psalm 119:67, 71. Aan de andere kant is het toch maar een lichte

verdrukking die snel voorbijgaat. De Heere zal op Zijn tijd de ziel daaruit verlossen in Zijn macht, goedheid en trouw. Spreek Psalm 56: 10-12 na: ‘Dan zullen mijn vijanden achterwaarts keren, ten dage als ik roepen zal; dit weet ik, dat God met mij is. In God zal ik het woord prijzen; in de Heere zal ik het woord prijzen. Ik vertrouw op God, ik zal niet vrezen; wat zou de mens mij doen?’ En Psalm 62: ‘Doch gij, o mijn ziel! zwijg Gode; want van Hem is mijn verwachting. Hij is immers mijn Rotssteen en mijn Heil, mijn Hoog Vertrek; ik zal niet wankelen’ (vers 6-7).

Ja, het leidt tot niets om zo moedeloos en rusteloos te zijn. Wat is het voordeel daarvan? Dit is immers niet de houding waardoor de Heere Zijn eer ontvangt en Zijn eigenschappen de verschuldigde erkenning krijgen! Wordt u door deze onrust en het kwellen van uzelf beter in de ogen van Hem, of bent u dan meer geschikt om de plichten die de Heere van u vraagt te vervullen? Niets is minder waar. Wordt uw verdriet daardoor minder zwaar? Kunt u uw tegenstanders tot minder

harde gedachten brengen? Kunt u de Heere bewegen u te redden? Zal deze weg tot uw verlossing leiden? U maakt uw lijden alleen maar zwaarder en uw volharding wordt steeds geringer. ‘Want alzo zegt de Heere HEERE, de Heilige Israëls: Door wederkering en rust zoudt gij behouden worden, in stilheid en in vertrouwen zou uw sterkte zijn; doch gij hebt niet gewild’ (Jes. 30:15).

Er is dus een heel ander leven voor David nodig, en daarom vermaant hij zichzelf ook en zegt: *Hoop op God*. Wat de betekenis van *hopen* is, is bekend.

Hier wordt alleen het voorwerp van de hoop genoemd, namelijk de oorzaak van de verlossing. Het is waar dat de Heere Zelf voor Zijn kinderen de grootste schat is waar zij op hopen. We lezen in Klaagliederen 3: ‘De Heere is mijn Deel, zegt mijn ziel, daarom zal ik op Hem hopen’ (vers 24). Het is ook waar dat David vooral verlangt naar het genieten van een vertrouwelijke omgang met de Heere (vers 2-3). Het zou tot troost kunnen zijn als

de Heere Zich in Zijn liefde aan David in diens ellende zou openbaren, zoals we dat lezen in Psalm 118: ‘De Heere is bij mij onder hen, die mij helpen; daarom zal ik mijn lust zien aan hen die mij haten’ (vers 7). Al zou hij heel zijn leven in deze droevige omstandigheden moeten doorbrengen, het zal voor hem niet erg zijn als hij eenmaal geheel en al zal mogen genieten van God. Dat zal dan zijn in tegenstelling tot zijn vijanden, die nu voorspoed hebben.

De woorden die nu volgen, schijnen te wijzen op de verlossing uit deze nood die *in de tijd* zal plaats vinden. Daarom is God voor hem het fundament van de hoop op de verlossing. Deze hoop op God bestaat in een gefundeerde verwachting. In God is zeker alle grond van de hoop te vinden, vooral als de ziel Zijn eigenschappen door het geloof in het oog kan krijgen, zoals Zijn alwetendheid, almacht, wijsheid, goedheid, onveranderlijkheid, en zo meer. Dit geldt in het bijzonder als de ziel haar vereniging met Hem in het oog heeft, zoals dit in onze tekst het geval is. Door het ontbreken

daarvan ontstond juist deze moedeloosheid. Als het anders was geweest, zou David zijn vertrouwen niet verloren hebben, wat de vijanden ook zeiden. Hoe onwaarschijnlijk de redding er ook voorstond, hoe ingrijpend de moeilijkheden ook waren en hoe diep zijn ziel ook in twijfel was verstrikt geraakt.

Tot de échte hoop behoort ook een geduldig verwachten. Als die verwachting ontbreekt, verliest de ziel haar moed en vertrouwen. De moed ontzinkt hem, omdat de middelen om gered te worden niet komen. God waakt niet op na ons hartelijk zuchten en bidden; en op het moment dat wij willen, breekt het licht niet door, maar laat het nog lang op zich wachten. Wij willen het licht zien op ónze tijd, maar het Woord spreekt over *wachten*. Het wachten is voor ons heel goed op zijn plaats, want Gods tijd is altijd de beste tijd. Zie Psalm 27:14, Psalm 130:5-6.

2.

Onze ziel kan haar zwakheden niet te boven komen, alleen omdat een ander iets zegt of

omdat ze het zelf wil. Ze kan uit zichzelf niet opstaan uit haar gebreken of komen tot het doen van een goed werk. Dat kan alleen als het geloof licht gaat zien en grond onder de voeten krijgt. Dat probeert David door de ogen van het geloof helder te zien. *‘Want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen van Zijn aangezicht.’*

We moeten nu eerst een moeilijkheid oplossen waarop veel aandachtige bijbellezers gestuit zijn. Als we onze tekst vergelijken met vers 12 en met Psalm 43:5, dan zien we dat *mijn* en *Zijn* aangezicht verschillen. Hier moeten we wel iets over zeggen.

Veel uitleggers hebben opgemerkt dat in de verdeling en rangschikking van de hoofdstukken en verzen enige vrijheid mag worden gebruikt, als de tekst daartoe aanleiding geeft. Daarmee wordt overigens aan de betrouwbaarheid van de Heilige Schrift geen enkele afbreuk gedaan. Als we dan de eerste woorden van vers 7 toevoegen aan het slot van vers 6, komt de inhoud overeen met het slot van de twee andere verzen. Hoewel

de Griekse vertaling (de Septuagint) het zo vertaald heeft, vinden we onze vertaling in alle handschriften en bij alle Joodse uitleggers. In een bepaalde uitdrukking, die meerdere keren herhaald wordt, worden soms echter kleine veranderingen aangebracht. Voorbeelden daarvan vinden we in Psalm 107:6,13,19 en 28. Daarom kunnen we onze tekst zó lezen als het er nu staat, omdat dit een goede betekenis geeft. Toch geven we de voorkeur aan de uitdrukking van de andere twee verzen: *Hij is de menigvuldige Verlossing van mijn aangezicht, en mijn God*; vanwege het accent en omdat het woord *voor* er niet staat. David wil hier niets anders zeggen dan: Want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen van Zijn aangezicht.

In vers 5 hebben we gezien dat ‘God loven’ betekent: Hem met hart en mond prijzen en Zijn uitnemende heerlijkheid dankbaar erkennen, ook voor de zegeningen die Hij ons geeft. We kunnen hier ook lezen: nog meer of opnieuw, nogmaals. Dan bidt hij om dit

voorrecht nogmaals te genieten en daarvoor de Heere te danken. Hij kan ook achteraf, wanneer hij als het ware aan het einde van zijn leven gekomen is, de Heere voor deze weg loven en prijzen.

Hier wordt gezegd *waarom* David niet moedeloos moet zijn, maar dat hij mag hopen. Dit is geen lichtvaardig mooi praten, want hij bewijst het. God is immers de menigvuldige, de zeer veelomvattende Verlossing van mijn aangezicht, en mijn God (vers 12 en Ps. 43:5). Wat Gods aangezicht betreft, we zagen in vers 3 dat de verlossingen of het heil van Zijn aangezicht gegeven worden als de Heere Zijn liefde en nabijheid laat ervaren, en dit gebeurt als Hij Zijn ogen in genade op Zijn kind geslagen heeft. ‘O God! breng ons terug en laat Uw aanschijn lichten, zo zullen wij verlost worden’ (Ps. 80:4). Deze gelukzaligheid kan ook betrekking hebben op het zien daarvan. ‘Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Verhef Gij over ons het licht van Uw aanschijn, o Heere!’ (Ps. 4:7) ‘Want Gij zet hem tot zegeningen in eeuwigheid;

Gij vervrolijkt hem door vreugde met Uw aangezicht' (Ps. 21:7).

We kunnen hier denken aan veel en rijke ervaringen van verlossing en heil die God in Zijn genadige tegenwoordigheid aan Zijn volk en hier in het bijzonder aan David gegeven heeft; en deze ervaring werkt hoop - zie Psalm 74:12 en Psalm 77:12.

Het kan ook aangeven waarin de uitnemende zaligheid voor David bestaat. Dit heil is niet aan een plaats of aan een middel gebonden, en het bestaat niet in een verlost worden van lichamelijke ellende. De zaligheid zal voor David daarin bestaan dat hij eenmaal of ook al in dit leven Gods aangezicht in gerechtigheid mag zien. 'Maar ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken' (Ps. 17:15).

De hoop daarop moet hem staande houden, ja, de hoop moet de weg zijn om de zaligheid te ontvangen. We lezen in Psalm 33: 'Ziet, het oog des Heeren is over hen die Hem vrezen, op

hen die op Zijn goedertierenheid hopen' (vers 18). En in Spreuken 3: 'Want de Heere zal met uw verwachting zijn, en Hij zal uw voet ervoor bewaren om gevangen te worden' (vers 26).

Toepassing

Dit woord van bemoediging kan niet op allen worden toegepast.

Veel mensen spreken immers weinig of nooit met hun ziel, net zomin als de dieren die geen redelijke ziel hebben. Dat kan voor een deel verklaard worden door een goddeloze opvoeding en manier van leven. De oorzaak kan ook liggen in het feit dat men volledig opgaat in de wereld en de verlangens van het vlees, waardoor de ziel niet wil luisteren naar een bestraffende stem. Zij schuwt de stilte en alle middelen en mensen die hen eraan herinneren dat ze bekering nodig hebben. Daardoor wordt Gods Woord krachteloos gemaakt. Dit is de voedingsbodem van het hedendaagse denken waarbij geen rekening met God wordt gehouden.

Andere mensen hebben meer fatsoen en zijn

godsdienstiger; zij hoeven hun ziel niet voor angst en ongerustheid te waarschuwen. Zij kennen geen andere ongerustheid dan over tijdelijke tegenslagen en ongelukken. Maar over de geestelijke staat van hun ziel zijn ze van kinds af gerust geweest. Dit is een 'slaapziekte' die tot de dood kan leiden. Weer andere mensen zijn wel eens ongerust over de zaligheid, maar het is geen oprechte onrust. Het missen van God is niet wat hen het meest terneerdrukt. Het loven van Hem is niet het hoogste verlangen in hun leven. Het is alleen de schrik voor de eeuwige ondergang.

Er zijn ook veel mensen die zichzelf kunnen genezen, maar zonder de Heere. U zoekt niet zozeer een vernieuwing van uw hart en uw geestelijke staat, maar u probeert alleen van die onaangename angst verlost te worden. U zoekt de genezing in uzelf, in uw tranen, in uw godsdienstplichten en goede werken, in eigenschappen en kenmerken. Daarmee maakt u uw ziel wijs dat u genade bezit. U bouwt aan uw hoop als een spin aan haar web zonder dat

uw ziel enige bevinding kent. U weet er niet van dat God Zijn aangezicht in de vereniging met Christus over u laat schijnen. U hebt uw volkomen gelukzaligheid nooit uitsluitend in dát licht gevonden. Deze toestand is bijzonder gevaarlijk, en ze is moeilijker te veranderen dan die van iemand die totaal niets van godsdienst wil weten.

Sommige mensen zijn ongerust en er werkelijk van overtuigd dat er voor hen geen hoop bestaat, maar ze kunnen met deze overtuiging toch wel leven. Maar ook zo gaat u met open ogen uw ondergang tegemoet. Het geweten is ontwaakt maar het hart is nog onveranderd.

Het zal erger worden als u niet luistert naar de stem van uw geweten; als u het gebed en alle middelen verwaarloost om werkelijk ontdekt en bekeerd te worden; als u het licht uitdooft in de omgang met andere mensen of door vleselijke begeerten; en als u zondigt tegen uw overtuiging en geweten in.

Zoek toch steeds de stilte van de afzondering en spreek met uw ziel over haar geestelijke toestand en belangen. Laat de maat van uw

zondigheid u niet moedeloos en werkeloos maken. Eén blik van Jezus kan u helpen en dat in het bijzonder voor hen die in hun hart verslagen zijn en geen hoop hebben.

De inhoud van deze tekst schijnt in het algemeen niet zo toepasselijk te zijn voor Gods volk, maar meer voor mensen die hun ellende ervaren en nergens troost kunnen vinden. Ook al stelt de Heere u in de ruimte zodat u in uitwendige of inwendige zin geen ingrijpende beproevingen ervaart, toch is er ook voor u ook nog wat te leren.

Spreek veel met uw ziel en vraag naar haar geestelijke toestand. Er kunnen zonden zijn die bestreden moeten worden, en er is altijd reden om haar te vermanen en de goedheid van de Heere te erkennen. Dit is in het bijzonder de les die u uw ziel moet leren.

De Heere verlost u misschien uit de nood of uit benauwde omstandigheden. Hij maakte wellicht onderscheid tussen u en andere mensen die geen moed meer hadden. Of u mocht in het licht van Zijn aangezicht een

zegen genieten. Als dit zo is, laat dit alles u dan opwekken tot de verschuldigde en beloofde lofprijzing. ‘Loof de Heere, mijn ziel, en al wat binnen in mij is, Zijn heilige Naam. Loof de Heere, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden’ (Ps. 103:1-2).

De woorden van de tekst bevatten onderwijs en geven moed, vooral voor hen die bedroefd en moedeloos zijn. Het kan zijn dat u terneergeslagen bent door ingrijpende zorgen, of dat vijandige mensen het u erg moeilijk maken. God kan Zijn aangezicht voor u verbergen, of de vorst der duisternis kan u heftig aanvallen en u erg angstig maken. Ja, het kan gebeuren dat al deze dingen tegelijkertijd plaatsvinden, zoals dat bij David het geval was. Bedenk dat u niets overkomt wat Gods kinderen vreemd is, of dat het een bewijs van Gods ongenoegen tegen u is. Bedenk dat u in het algemeen - want wij zullen alle bijzonderheden niet herhalen - niet alles in het werk hoeft te stellen om alle moeilijkheden op te lossen, maar wél dat u in uw hart alles

geduldig draagt en u erin schikt. Bedenk vooral hoe u uzelf schade berokkent en daarin zondigt, als u dat wat u terneerdrukt en moedeloos maakt, als het ware naar u toetrekt en uitsluitend daaraan aandacht schenkt.

In deze toestand kunnen wij u het beste wijzen op *de hoop* – hoe moeilijk en onmogelijk het ook schijnt. In dat vooruitzicht zou de Heere Zich kunnen openbaren. Ik weet dat de aanvallen van de duivel daarop gericht zijn. Zie Klaagliederen 3:18,20,25-26.

Maar denk ook aan de vele zegeningen en verlossingen van Zijn aangezicht. Als u op uw weg terugziet, geloof dan dat u reden hebt om de Heere te loven en te prijzen. Verlang en bid dat Hij het licht van Zijn aangezicht over u zal laten opgaan en verwacht uw redding niet van andere middelen. Zoek geen grond in een medeschepsel of welk ander middel ook, maar alleen in God en in Christus Die de enige Ankergrond is. Of u het nu kunt geloven of niet, maar u zult Hem toch nog loven. ‘Het licht is voor de rechtvaardige gezaaid, en

vrolijkheid voor de oprechten van hart. Gij rechtvaardigen, verblijdt u in de HEERE, en spreekt lof ter gedachtenis van Zijn heiligheid' (Psalm 97:11-12).

Het is mijn wens wat we lezen in Romeinen 15: 'De God nu der hoop vervulle u met alle blijdschap en vrede in het geloven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop, door de kracht van de Heilige Geest' (vers 13).

AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

Deze antwoordkaart in envelop zenden naar: (voldoende frankeren)

Pieters Media bv
Voorstraat 5
4503 BH GROEDE

Uitgave
STICHTING "SMYTEGELT-FONDS"

Voorzitter
Ds. J.A. Kloosterman, Lunteren

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
"Smytegeltfonds", Putten

Abonnement: € 14,- per jaar (10 ex.)

Opgave nieuwe abonnees en
adreswijzigingen aan:

Pieters Media bv,
Voorstraat 5,
4503 BH GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl

www.reveilserie.nl

